

Amicul Școlii

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal cu excepția lunilor Iulie—August.
UN NUMĂR 3 LEI.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIȘIU.

COLABORATORI:

I. Aldea, Ier. Ciungan, I. Breazu, I. Dobre, A. Duvlea, P. Petringearu
A. Popa, Elena Dr. Stoianovici, I. Raica, T. Trifa, V. Zdrenghia.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitetele școlare și partice. 180 lei. Redacția și Administrația la Aiud, strada Unirii 46.

Excursiunile.

În clasa cu ferestrele spre răsărit, numai dimineața se furișează sfioase câteva raze de soare. Alături e un pom înfrunzit, din care se aude un ciripit atât de puternic de parcă toate frunzele s'au transformat în vrăbii. Pe ușa deschisă a intrat în clasă și o rădunică. Copiii sunt neastâmpărați! Cu mare greutate pot să-i liniștesc și să continuu lecțiile. Răspunsurile lor sunt însă prea distrase... și eu le dau dreptate copiilor. Când afară e atâta viață și atât de mult soare, cum să obligi aceste mici ființe, în care viața e zumzet de albine și freamăt de codru, să stea în umbra ostilă a unei sale de clasă?

... Haidem la câmp! Vom lăsa cărțile să odihnească în bănci, căci vremea lor a trecut de-odată cu cerul posomorit al iernei. Acum e luna Maiu. Suntem ușori și curați ca și covorul de verdeață pe care pășim. Mergem să vedem câmpul cu toate minunățiile lui și codrul a cărui chemare noi am simțit-o de mult! Vom asculta cântecul păsărilor, vom simți respirația florilor și șaptele frunzelor ne vor înfiora... Și vrăjiți de atâta frumusețe, glasurile noastre curate vor întregi mărețul imn - pe care, în aceste zile, îl înaltă întreaga fire dumnezeirii!

Dela apariția omului pe pământ natura a fost factorul care i-a stimulat și satisfăcut curiozitatea. Minte omului primitiv ea a educat-o și i-a fost călăuză credincioasă în pribegiile care l-au dus spre culmi. Nu vom neglija-o deci nici noi în școală

— unde avem să pregătim pe viitorul om pentru viață — ci ne vom nîzui să o cunoaștem, să-i pătrundem toate tainele și din înțelepciunea ei să scoatem noi norme de viață. Pentru aceasta ne vom duce cît mai des în mijlocul ei, mai ales dacă vine odată primăvara căci atunci e timpul cel mai potrivit. Atâtea noțiuni nu vor putea fi lămurite decît în excursiuni căci, plecând dela lucrurile întîlnite în cale, se pot întinde discuții din aproape toate materiile de învățămînt.

Mergem spre pădure. În drum, trecem pe lângă locul de pășunat. Sunt atâtea vite! Unii copii le strigă pe nume, alții le arată pe ale lor. Ne oprim. Cei mai mici observă cum rup iarba, altul că una are coarne frumoase, un copil mai mare calculează cît lapte dau, altul cît ar costa toate vitele știind cît costă perechea. Ajungem la rase și la țările care au vite mai bune; și discuția poate continua căci fiecare clasă află ceva care o interesează. În pădure privim copacii, deducem felul de creștere al rădăcinilor după coroană, observăm ce loc îi mai place cutărui fel de arbor; ajungem la folioasele ce ne aduc pădurile, la industria și comerțul lemnului, la cărbuni și localitățile unde se găsesc, la îngrijirile ce trebuiesc date pădurilor și la rolul care l-au jucat în viața poporului nostru. Vedem păsări, animale, ori urme de ale lor, apoi flori și fiecare copil are ceva de spus. Se pot face intuiții directe, lucrurile fiind intuite în cadrul lor natural, se poate face istorie, geografie, aritmetică (oral) și exerciții de vorbire căci copiii încep să povestească întîmplări din viața lor ori legende despre locurile în care sunt. Putem trece la munți, bogățiile de acolo, felul de viață al oamenilor din acele regiuni etc. În sfârșit, un copil poate spune o poezie în legătură cu pădurea, se va face un joc în legătură cu animalele din ea și se va cânta o cântare potrivită. Ajunși acasă, le vom da copiilor să descrie excursiunea făcută și vor desena ceea ce i-a impresionat mai puternic.

Altă dată vom merge la cîmp. Se vor clarifica noțiunile geografice intuindu-se comuna, cu satele ce se văd și căile de comunicație. Numai privite regiunile de pe un loc ridicat, vor înțelege copiii că alături de satul nostru sunt alte sate, dincolo de acestea altele, înțelegând noțiunile; plasă, județ, țară. În fine, se pot lămuri toate noțiunile care se referă la relief. Apoi trecem la semănături și plante. Vom avea convorbiri despre pregătirea locului de semănat, pregătirea semințelor și felul pămîntului preferat de diferite plante, precum și despre îngreșăminte. Copiii ne vor spune de ce lucruri au nevoie plantele ca să se desvolte, îngrijirile ce le trebuiesc date, recolta, modul de păstrare și întrebuițarea lor. Se poate vorbi despre industrializarea produselor agricole, se pot compara cu produsele altor țări și continente. Se pot face calculări aproximative de suprafețe și evaluări de recolte. Dacă dăm de vre-o localitate istorică, ori de vre-o poziție care ne-ar aminti locul unei lupte învățate,

putem face și istorie. Tot astfel se pot trata și celelalte produse ale regiunii.

O altă excursiune vom face la ape, unde vom observa: insule, peninsule etc; apoi viețuitoarele și plantele din apă, apa ca mijloc de comunicație, circulația apei.

În excursiuni se pot observa multe lucruri și nici nu poți ști înainte în câte direcții se pot extinde observațiile, de cât atunci când le faci. Pentru ca ele să dea un rezultat bun, e destul numai să nu fii ca păstorul care iese ca turma la pășune, să iubești natura, iar diferitele ei forme în care se manifestă, să te intereseze. Aceste excursiuni vor fi numai niște plimbări mai lungi în decursul cărora copiii vorbesc, se joacă, culeg flori, ca să se distreze. Excursiuni pur didactice se vor face numai cu clasele mai mari după un alt aranjament. De aceea ei nu trebuie să observe nici o intenție didactică, nu se vor face lecții, ci vor fi numai convorbiri. Aceste convorbiri pot fi provocate de vre-o exclamație de a noastră ori de a copiilor, sau de vre-o întrebare de-a lor. Copiii vorbesc și răspund cu plăcere căci atunci sunt în mediul lor.

Astfel se poate face cea mai plăcută și interesantă rețetă a materiilor învățate și în copii vom dezvolta dorința de a cunoaște amănunțit locul natal, de a-l înfrumuseța, a-l iubi și apăra. Că ce influență are locul natal asupra vieții noastre, ne-o spune G. Clemenceau: „Farmecul acestui loc m'a crescut și tot el a veghiat asupra ființei mele.”

Romul Ionaș.

Fondul „Dascălul” al corpului didactic dela școala primară de stat — Ocna-Mureșului.

Deodată cu prăbușirea granițelor carpatine răsare soarele dreptății și pentru școala românească ardeleană, care până la aceasta dată era ferecată în cătușe aurite și zicem aurite, căci la suprafață străluceau, după ce știut este de către cei ce le-au purtat și au fost siliți a le purta, că oropsita națiune românească de pe acestea plaiuri se legaa morții de școala și biserica sa singurele citadele cari îi mai rămăseseră ca susținătoare, de conștiință și purtătoare de lumină, pe cari stăpânirea vitregă trebuia să le răpună pentru a putea încătușa și conștiința națională a poporului român. Cea dintâi a fost luată la țintă școala, unde prin legile adus credea că și ajunge scopul, în schimbul subvențiilor acordate după cari urmau cătușile, cari deși aurite, dar erau tot cătușe. Să vede că stăpânirea de atunci își dădea perfect de bine seamă de rolul covârșitor ce-l avea

învățătorul în mijlocul națiunii sale, care era obstacolul de neînvins în atingerea țintei ce-o urmărea: desnaționalizarea Românilor. Eram săraci și am fost siliți a primi aceste subvenții, ne-a încătușat pe noi învățătorii, dar am purtat aceste cătușe cu demnitate, având mulțumirea sufletească și conștiința împăcată că am apărât steagul națiunii cu bărbăția caracteristică a strămoșilor noștri.

Văzând acea stăpânire că, cătușile oricât de strașnice erau, nu putea încătușa cu ele conștiința pururea trează a învățătorului, a găsit o alta procedură: „localul școlar necorespunzător” care se închidea îndată după aceasta faimoasă constatare, însă după puțin timp acelaș local se redeschidea sub o nouă formă „de stat”. N'aveam unde ne plânge și am fost siliți a ceda.

Aceasta situație încetează deodată cu ziua reînvierii neamului românesc între granițele sale firești, cătușele s'au rupt, iar în viața națiunii române se deschide o nouă epocă de glorie și înălțare sufletească. Elanul de entuziasm erupe din sufletul învățătorului român și cu o dublă forță de muncă, acum liber în conștiința sa, începe adevărata muncă în ogorul neamului românesc. Reocupă terenul pierdut în luptele îndelungate, își pune toate forțele pentru a redeștepta conștiința națională suprimată în decursul vremii, potrivit importanței evenimentelor.

Aceasta muncă se desfășoară și la școala primară de stat din comuna Ocna-Murășului, reocupată abea acum, dela anul 1876, când școala românească a fost desființată și înlocuită cu acea de stat. Se depune o muncă fără preget în îndrumarea învățământului și punerea lui în adevăratele ogașe cu tendință de normalizare, care muncă o vor ști aprecia numai aceia cari sau lovit de atâtea obstacole și au depus toată energia lor pentru a le înlătura. Adevărat că partea leului în aceasta privință a avut-o organizatorul inv.-mântului din acest județ, care a depus o muncă supraomenească alături de învățători pentru punerea bazei solide a învățătorului, ceea ce i-a și reușit. Una dintră aceste piedeci, afară de lipsa de localuri etc., era și lipsa de învățători, fiindcă o mare parte dintre ei erau cu arma în mână, sentinelă trează la frontiere țări pentru apărarea bunurilor moștenită dela strămoși și cari abea acum reîntrau iar sub stăpânirea națiunii române. Astfel și aici corpul didactic abia la începutul anului 1920—1921 a putut fi completat. Dintr'o situație fericită pentru aceasta școală, corpul didactic se compunea aproape tot din membrii cu forțe oțelite în decursul vremurilor grele, deplin conștienți de menirea lor, punând umăr la umăr în perfectă armonie, s'a pornit la muncă neprecupețită pentru a ridica școala românească la nivelul cei se cuveina între alte două puternice școale minoritare, bineorganizate din aceasta localitate. Făcea forțări cu adevărat dăscălești numai și numai în interesul culturii naționale. S'a isbit apoi de aplicarea obligativității școlare, care forma o condiție cardinală pentru buna funcționare a școliei. S'a făcut anchetă pela

locuințele elevilor pentru a constata cauzele cari îi rețin a frecvența regulat școala și mai ales în timpul iernei. Aici s'a isbit de neagra mizerie în cari trăiau părinții acestor elevi, majoritatea muncitori la ocnele de sare din localitate, muncitori penzionari cu penzii ridicole, familie număroasă; elevii noștri aproape desbrăcați, desculți se încălzeau în jurul cuptorului, deci în astfel de împrejurări readucerea lor la școală era imposibilă. Corpul didactic pus în fața acestor situații s'a gândit serios și la ajutorarea materială a acestor oropșiți de soarte, lucru de astfel cunoscut și din trecut, căci învățătorul era factorul principal de îndrumare a săteanului nostru și în chestiunile economice, deci nici acum nu putea rămânea strein de aceasta mișcare. Cu entuziasmul caracteristic al său când e vorba de o operă măreață, corpul didactic de aici după o lungă constatare asupra modalităților de ameliorare acestei situații hotărăște: a) Să se pună bază unui fond sub numirea de fondul „Dascălul” care este proprietatea corpului didactic dela aceasta școală, din interesele căruia de 75%, după ce va ajunge fondul suma de 50.000 lei, să se confecționeze încălțăminte și haine pentru copiii săraci dela acesta școală, iar restul de 25% să se capitalizeze: b) corpul didactic în acest scop va aranja producțiuni școlare, va întreprinde colecte, va interveni pe toate căile ca să se creeze și urce acest fond. c) Ca bază al acestui fond se pune suma de 175 lei o amendă de contravenție donată de Dl. Petre Roșca fost primpretor al plasei Ocna-Mureșului în favorul școlii. d) Fondul va fi administrat de către un comitet dintre membrii corpului didactic. e) Compunerea statutelor și înaintarea lor la „Casa Școlii” spre aprobare (cea-ce au fost ulterior aprobate și în baza lor este azi condus acest fond).

În urma acestei hotăriri următorii învățători: Leon Moldovan, Ioan Moldovan, Gregoriu Ursu și Iuliu Rădulet, ca fondatorii fondului, se pun pe adevărata muncă de apostoli și la data 9 Ianuarie 1921 aranjază prima producțiune școlară din care rezultă un beneficiu net de 2475 lei, care sumă alăturată la baza fondului de 175 lei sunt primele începuturi ale fondului „Dascălul”. Din datele de mai jos se va vedea dar prosperarea acestui fond an de an.

1920 anii	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
175 Lei	2680	5228	5544	29388	37888	56120	71943	100178	114211

Pentru a lămuri în linii generale urcările fondului vom aminti, că în anul 1923, s'a aranjat o producțiune școlară, venitul căruia a fost donat pentru edificarea școlii din județ. Pentru a înlocui aceasta lipsă în urcarea fondului s'au aranjat în anul 1924 două producțiuni școlare, iar în restul anilor urcările au decurs normal.

La aceasta muncă în anii următori se mai alătură Dna Elena Roșca, Dna Paula Moldovan măr. Ursu și Carol Cseh,

dând un prețios coukurs pentru prosperarea acestei opere. După cum se vede din datele de mai sus fondul la finea anului 1926 urcând suma de lei 50.000 și, urma a se pune în funcțiune la finea anului 1927. Însă, după ce la aceasta școală nevoile de ajutorare sunt prea adânc resimțite și interesele de 75% nu ne putea asigura un venit suficient, Corpul didactic hotărăște ca fondul să fie urcat la 100.000 lei scimbând și statutele. în acest senz, în urma cărei hotăriri corpul didactic face noi sfortări și după doi ani își vede realizată și aceasta dorință. Fondul cu finele anului 1928, era urcat la peste 100.000 lei. În intervalul de urcare acestui fond, s'a intervenit la comitetul școlar și primărie, ca din restesăle sale, să ajute elevii săraci cu cărți și îmbrăcăminte, cea-ce au și făcut-o în marginile posibilității. Aceste ajutoare le-au acordat și pentru anul 1929, când fondul deja întrase în funcțiune. La finea acestui an sau împărțit ajutoare în cărți, haine și încălțăminte la 159 elevi în valoare de 33725 lei.

Ținem să amintim că colectele n'au dat rezultatele dorite. Partea cea mai considerabilă a venitului fondului a data producțiunile școlare, apoi donațiile Uzinelor „Solvay” și primăria locală. Corpul didactic, pe lângă munca depusă, a făcut însuși *donajiuni cu sume însemnate*. Azi când vedem ajuns scopul pentru care am muncit, avem mulțumirea sufletească că ne-am făcut datoria nu numai între păreții școlael ci am contribuit și la sanarea unei situații, care stânjinea buna funcționare a școlael pe deoparte iar pe alta am contribuit la ușurarea sarcinei deapropelui, care se svârcolea în neagra miserie și nu putea face față îndatoririlor sale de părinte. Un deosebit înbold care a contribuit la realizarea țintei noastre a fost și interesul ce l-au purtat autoritățile noastre școlare și îndeoseb Revizoratul școlar, care nu scapă ocazia prin elogiasele aprecieri a ne însufleții și mai mult în drumul greu pe care înaintăm încet, dar sigur. Apoi nu mai pre jos era interesul populațiunei de aici, fața de aceasta operă și care producea o adevărată înghesuială la producțiunile noastre școlare, ceace dovedește că în aranjarea lor s'a depus muncă din toate punctele de vedere și ne-a apreciat și ne apreciază în merit

Privim cu multă încredere în viitor prosperarea acestui fond, care este proprietatea corpului didactic și pus sub supraveghere Casei Școlael și-l vom lega de sufletul celor ce vor veni după noi ca să-l păstreze și augmenteze cu aceiași căldură și însuflețire cu care am contribuit și noi și mai ales în viitor, munca le va fi cu mult mai ușoară dupăce baza solidă este pe de pîn formată. Nu ne îndoim, ca și eutoritățile școlare și pe viitor, vor purta acelaș viu interes pentru acest fond, contribuind cu supravegherea lor ca acest fond că rămână la destinația sa, îndeplinindu-și menirea pentru care a fost creat.

Ocna-Mureșului, la 1 Maiu 1930.

Președinte:
Origorie Ursu,

Caster:
Leau Moldovan,

Secretar:
Romul Moldovan.

DIVERSE

Reducerea pe C. F. R. pentru sezonul de băi.

În vederea sezonului de băi din acest an și în dorința de a se da posibilitatea publicului să frecventeze stațiunile balneo-climaterice, Regia autonomă C. F. R. acordă o reducere de 50 la sută atât la ducere cât și la înapoiere (de fiecare parcurs) în intervalul dela 20 Mai până la 15 Octomvrie a. c.

În dorința ca publicul să fie satisfăcut și avantajul dat să fie la îndemâna oricui, Regia Autonomă C. F. R. a acordat reducere fără nici o obligațiune și nici o restricțiune în cece privește limita de ședere la băi.

Va putea beneficia de acest avantaj orice călător care va cumpăra un bilet întreg la ducere cu care se va înapoia, cu condiția de a viza acest bilet la cassa stației cfr., care deserveste stația balneo-climaterică, atunci când se înapoiază. Această viză nu e pusă la nici un fel de taxă.

Stațiunile balneare și climaterice vor fi afișate la ghișeurile tuturor casselor de bilete C. F. R.

ȘTIRI.

* Achitarea salariilor de pe luna curentă s'a făcut în toate centrele județului în cursul săptămânii trecute.

* Conform ordinului ministerial nu se vor introduce în statele de plată de pe luna Iunie aceia cari nu vor dovedi cu carnete sau recipise că au plătit impozitul pe semestrul I al anului în curs. Este deci în interesul fiește căruia ca să trimită imediat la Revizorizat carnetele de dare.

* Adunarea extra-ordinară a Cooperatiiei noastre din 29 I. c. cu siguranță nu ne va putea ține din lipsa de membrii. Se va amâna pe ziua de 21 Iunie a. c. când se va ține cu oricâți membrii vor fi. Aceasta se servească tuturor spre orientare.

* Anunțăm și noi cu multă părere de rău moartea așa de timpurie a tinerei învățătoare *Maria Onice măr. Toth* din *Geoagiul de Sus* întâmplată la 14 Maiu a. c. în urma unei boale cauzate de o infecție de naștere. Moare în vârstă abia de 25 ani și după o activitate rodnică de 5 ani, lăsând mari regrete în urma sa. Odihnească în pace!

* D. Silviu Rusu inv. în Coșlariu a fost premiat cu 4000 lei de către Camera agricolă din județul nostru pentru frumoasele rezultate obținute prin cultura rațioană a terenurilor școlare. Dorim cât mai mulți urmași.

* Anunțăm cu plăcere următoarele logodne: Dș. învățătoare *Valeria Popescu* din Teiuș cu dl *Viorel Cristea*, student la

Academia teologică. 2. Dș. *Victoria Raceu*, conducătoare din Teiuș cu dl Teofil Muntean, telegrafist la C.F.R. Să le fie într'un ceas cu noroc!

Poșta Administrației.

Dlui Emil Timbuș inv. dir. în Meșcreac. Confirmăm primirea cu mulțumită a sumei de lei 320 pentru sprijinirea revistei. Dlor învățători Arsin și Moga în Răhău. Am expediat numerele cerute. Dș. Maria Stoicuța în Săsciori. Nu ne mai restituiți revista surorii; primiți-o DV.

Poșta Redacției.

D S. F. în G. Nu vă putem publica răspunsul trimis, căci v'ați face și mai tare de rușine.

Societate de ajutorare în caz de moarte a învățătorilor din județul Alba.

No. 3—1930

Convocare

Membrii societății noastre sunt convocați la adunarea generală pe ziua de 12 Iunie a. c. orele 11 a. m. în localul școlii primare de stat din Aiud cu următoarea:

Ordine de zi.

1. Deschiderea adunării.
 2. Dare de seamă asupra mersului societății.
 3. Dare de seamă asupra situației fondului.
 4. Reorganizarea comitetului.
 5. Eventuale propuneri.
- Aiud, 22 Maiu 1930.

Președinte,
Marian Sasu.

La Cooperativă au sosit stocuri mari de stofe și pânzături. Cele mai reduse prețuri; plătiri în ușoare rate lunare.